

ئازادى و ياسا

ھىدايەت مەلا ەلى

hidayat_malaali@yahoo.com

رادىئو ھاۋىشىنى لە بەرنامەكانى رۇژى شەممە رېكەۋىتى 2006.2.25 ى خۇيدا ميوانداری ژمارەيەك كەسايەتى سىياسى و رۇشنىبىرى كىرد، ئەو بابەتەى لەو بەرنامەيدا قىسەى لەسەر كرا بىرىتى بوو لە " ئازادى رادەربىرىن لە كوردوستان و كىشەى مەريوان ھەلەبجەى " ئەۋەى من ئەمەۋىت بە تايىبەت قىسەى لە سەر بىكەم لە رېگەى ئەم ووتارەۋە ، قىسەو باسەكانى ھەردوو بەشداربوۋى ئەو بەرنامەيە " سەرۇ قادر و ئازاد جىندىانى " يە كە بەرپىرسى راگەياندىنەكانى ھەردوو حىزبى دەسەلاتدارو ھەر بۇخۇشيان ئەندامانى سەركردايەتى ئەو دوو حىزبەن .

لە راستىدا تەۋاۋى قىسەكانى " سەرۇ قادر و ئازاد جىندىانى " ئەۋە دەھىنىت خال بەخال شىكارىان بىكەيت و قىسەيان لەسەر بىكەيت و ۋەلامى دروستيان پىبىدەيتەۋە ، چۈنكە قىسەكانىان بە ئاستىك پىچەۋانەى رۇدداۋ واقىعەتە سىياسىيەكانى ئەمپۇى كۆمەلگاۋ ئازادىيە سىياسى و مافەفەردى و مەدەنىيەكان بوو ناكىرىت ھەروا بەسەردا پىروا ، بەلام ديارە ئەم كارە بە ووتار ناكىرىت و ھەندىك زەحمەتە ، بۇيە من ھەول دەدەم چوارچىۋە يەك ھەلبىزىرم و قىسەى لەسەر بىكەم كە بتوانىت تەۋاۋى قىسەو لىدوانەكانى " سەرۇ قادر و ئازاد جىندىانى " بىخاتە ژىررەخنەۋ ۋەلامى ئەو ھەلومەرچە بداتەۋە كە ئەمپۇ لە كوردوستان ئازادى پىبىدا تىدەپەپىت . سەرەپاى خىلافيكى كەم و بچوك لە نىۋان "سەرۇ قادر و ئازاد جىندىانى" بەلام ھەدووكىيان لە ناۋەرۇك و شىۋازى مامەلە كىردن يان لە گەل ئازادى و مافەكانى خەلك يەك چەكىيان بە دەستەۋە بوو ئەۋىش **ياسا** بوو ، كاتىك "سەرۇ قادر" باسى كىشەى دكتور كەمالى سەيد قادىرى دەكرىد ، تەۋاۋى ئەو كەيس و ئەو مامەلەيەى لە گەل دكتور كەمالدا كراۋە دەگىپرايەۋە بۇ **ياسا** و اينىشان دەدا كە مەسەلەيەكى سادەيەۋ كەسىك خىروقاتى كىردوۋە و **ياساش** ۋەلامى داۋەتەۋە ، " سەرۇ قادر " تۇزىك لە دادۋەرەكە نارەحەت بوو ديارە بە سزاكەى دكتور كەمال رازى نىيە جا نازام 30 سال زىندانى پىكەم بوو يان نا " ئازاد جىندىانى " لە قىسەو لىدوانەكانىدا ئەمىش زۇر لەسەر **ياسا** و ئەۋەى **ياسا** ھەيەۋ ئەبىت بۇ **ياسا** بگەپىنە ۋە زۇرى ووت ، تەننات بەھۋى لە **ياسا** دەرچۈنەۋە گلەى لە دۇست و ھاۋپەيمانى نىزىكىان " ەلى باپىر " كىرد . با بزائىن بۇچى دەسەلاتداران ھەمىشە باسى **ياسا** دەكەن و دەللىن نايىت لە **ياسا** دەرچىن دەبىت بۇ **ياسا** بگەپىنەۋە دەبىت ئەو چوارچىۋە **ياسايىيەى** دەسەلات دايناۋە نەيبەزىنن و جارجارەش دەللىن چى بىكەين **ياسا** وا بىرارى دا ، تەننات زۇرىك لە سەركردەۋە رابەرەكانىان قىسەو ووتەيان لەسەر **ياسا** ھەيە كە سەرۋەرەۋ و لە سەرۋەمۇ شتىكەۋەيە . ئەگەر لەھەر جىگايەكى دنيا كە ئىنسانەكان دەخالەتتەن ھەبى لە داپشتنى **ياسا** و چۈنىتەى بەرپۇۋەبىردى كۆمەلگا ، ئەۋالەۋ **ياسايانەدا** ھەندىك بىرارى و دەسكەۋتى ئىنسانى ھەيە بەرئەنجامى خەبات و تىكۇشانى خەلك خۇيەتى ، بەلام لە كوردوستان بە تەۋاۋى بە پىچەۋانەۋەيە ، دەسەلاتداران بەھىچ جۇرىك رىگايان نەداۋە خەلكى كوردوستان دەستيان ھەبىت لە داپشتنى ھەر شتىك كە بە قازانجيان بشكىتەۋە ، بەتايىبەت **ياسا** كە بۇ دەسەلاتداران لە كوردوستان گىرنگىيەكى تايىبەت و چارەنۇوسازى پىۋە گىردراۋە بۇ پاراستنى دەسەلاتكەيان و بەرژەۋەندىك كە ھەيانە ، ھەتا ئىستا لە كوردوستان ئەۋ **ياسايانەى** كە بەرانبەر ، ئازادى ، زىندان ، دادگا ، و چەندىن بوارى تر بە رپۇۋە دەچىت **ياساكانى** بەعسن ، ئەم حالەتە چەند جار لەلايەن دەسەلاتداران خۇيانەۋە راگەيانراۋە .

له كوردوستان **ياسايهك** كه كارى پيدهكەن ديوى دووهى سەركووتە ، دەسەلاتداران بۇ خويان **ياسايهكيان** داپشتووه يان كۆپيان كوردووه يان وەريانگرتووه كارى پيدهكەن ، ئەم **ياسايانه** تەواوى ئەوموناسەباتانە دەپاريزىت كه كورسيهكانى دەسەلات وەك خوى دەهيلىتەووه و نزيك كەوتنەووه لىي دەيىتە **بيياساي** و خەتى سوور . **ياسا** له كوردوستان يان بليين لاي دەسەلاتدارانى كوردوستان شيوانزيكە بۇ ريگرتن له ئالوگۆرى هاوكيشەى هيژ ، ئەم قەسەيه يانى دەسەلاتداران به جورى **ياسايان** داپشتووه و به جورىك پيرۆز رايدەگرن كه هاوكيشەى هيژ وەك ئەوهى ئيستا هەيه بمينيتهووه و هيچ ئالوگۆرىك روونەدات .

دەرەوهى **ياسا** به قەولى " نازاد جنديانى " رپيپوان ئەكەن و شمشير رادەكيشن عەلى باپير دەزانى **ياسايهك** كه هەيه ريگا نادات هاوكيشەى هيژ بگۆرى ، بۆيه ناوى خوى ليدينن و شمشيرهكانيان رادەكيشن ، گلهى " نازاد جنديانى " له باپير بۇ بەرژەوهندى نازادى و خەلك نيه بەلكو بۇ ئەو هەلومەرجهيه كه **ياسا** دەباتە ژير پرسيار و ناميشى عەسكەرى و هيژ و چەق و شمشير نيشان دەدات ، له كاتيكدە له هەوليير ريگە نادريت چەند لاويك رپيپوان بکەن و به ناوى مۆلەت و له **ياسا** دەرچوو ناوزەنديان دەكەن ، مەسەلهكه ئەوهيه كه هيژ نواندن و كۆكردنەوهى خەلك له دەورى خواسته سەرەتايەكانى خەلك و فەسادى ئيدارى ، دەتوانى هاوكيشەى هيژ بگۆرىت و دەرگا به رووى دەخالەتى خەلك له ژيانى رۆژانەى خويدا بکاتەوه . له ژير كاريگەرى ئەو كه مپينانەى بۇ دكتور كەمال و مەريوان به رپخراون و كاريگەرى هەيه "

سەرۆ قادر و نازاد جنديان " ي و ايان نيشان دەدا كه ئەوانيش بەرگرى له نازادى دەكەن بەلام ئەمە نا كه خەلك دەيلىن ئەوان نازاديهك دەليين كه ياسا ريگاي پيداوه ، ئەوان نەيانتوانى نمونەيهك نيشانى خەلك بەدن كه له رووى كۆمەلەيه تيهوه ئەوه ئاشكرا بکات ئەوان پشتيوانى نازادى دەكەن ، به ناوى ئەوهى ئەبيت بزانييت چى ئەكرى و چۆن نازادى بەكار ئەهييرىت سنوور و **ياسا** نابەزييرىت لەم بارەوه دەست بەتال دەرچوون ، له كاتيكدە كاريان بۇ نازادى ديار نيه ، دەليين بچن رۆژنامە و سايتەكانمان بخويننەوه . هەمان كات بۇ پيشيل كردنى نازادى سياسى به چەند رۆژ و چەند كاترميرىك تەواوى كۆمەلگا دادەگرن ، له 2000.7.14

كاتىك " ي ن ك " هييرشى كرده سەر حيزبى كۆمونيستى كرىكارى عىراق به ناوى **ياساوه** له چەند رۆژ و كاترميرىكدە ناو كارەبا يان برى ، هيلى تەلەفون ، هاتوچۆ ، كەمپينى راگەياندن ، تيرۆر كردنى 5 له ئەندامانى حيزب ، قەدەغەو قاچاغكردنى حيزب ، گرتن و دادگاي هەلسوپاوان ، چونه سەر مالان ، ئەمانەو دەيان و سەدان كارى تر ، بۇ سەركووتى نازادى كارەكان ديارن بەلام بۇ بەرگرى له نازادى به زەرەبينيش هيچ نابييرىت . نازادى بۇ خەلكى كوردوستان نامرازيكى كاراي خەباتەو هەر سەركووتىكى نازادى به ماناي دووركەوتنەويانە له مافە فەردى مەدەنيهكانيان .

ياسا بۇ دەسەلات ئەو نامرازهيه كه تواناو ئيرادەى خەلك قەتيس دەكات و دەيانكاتە نامير .

بۇ ئەوهى ئەم گۆمە بشلەقيت ، بۇ ئەوهى هاوكيشەى هيژ به به قازانجى ئينسانيهت و چەپ و تەمەدى ئەم كۆمەلگايە بگۆرىت پيوستمان بهوه هەيه بەرهى نازادىخووزى و رادىكالى ئەم كۆمەلگايە به هيژ بکەين ، با ئەم كارە بکەين .

2006.2.25